

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

GRADSKE LJEKARNE MOSTAR

2019.

Broj: 01-02-08-11-3-2294-6/19

Sarajevo, august 2020.



SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
1.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA	1
2.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI	3
II	KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU.....	5
III	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI.....	6
1.	UVOD	6
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	6
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PODUZETIH MJERA	7
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	7
5.	PLANIRANJE, DONOŠENJE PLANA POSLOVANJA I FINANSIJSKOG PLANA I IZVJEŠTAVANJE	10
6.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	10
6.1	BILANS USPJEHA	11
6.1.1	Prihodi	11
6.1.1.1	Poslovni prihodi.....	11
6.1.1.2	Finansijski prihodi.....	12
6.1.2	Rashodi.....	13
6.1.2.1	Poslovni rashodi	13
6.1.3	Finansijski rezultat.....	15
6.2	BILANS STANJA.....	16
6.2.1	Stalna sredstva	16
6.2.2	Tekuća sredstva	17
6.2.2.1	Zalihe i roba namijenjena prodaji.....	17
6.2.2.2	Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	19
6.2.2.3	Kratkoročna potraživanja i kratkoročni plasmani.....	20
6.2.3	Kapital.....	20
6.2.4	Obaveze.....	21
6.2.4.1	Kratkoročne obaveze	21
6.2.5	Popis sredstava i obaveza.....	22
6.3	IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA.....	23
6.4	IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU	23
6.5	BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE	23
7.	JAVNE NABAVKE	23
8.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA.....	24
IV	PRILOG: GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	25
	Bilans uspjeha za period od 1. 1. do 31. 12. 2019. godine	26
	Bilans stanja na 31. 12. 2019. godine	28
	Izveštaj o gotovinskim tokovima za period od 1. 1. do 31. 12. 2019. godine (Indirektna metoda)	29
	Izveštaj o promjenama na kapitalu za period koji završava na 31. 12. 2019. godine	31

I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Izveštaj nezavisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije, koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Mišljenje s rezervom

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Gradske Ljekarne Mostar (u daljem tekstu: Ljekarna)**, koji obuhvataju: Bilans stanja na 31. 12. 2019. godine, Bilans uspjeha, Izvještaj o novčanim tokovima, Izvještaj o promjenama na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, te Bilješke uz finansijske izvještaje, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, osim za moguće efekte pitanja opisanih u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijski položaj Ljekarne na 31. 12. 2019. godine, finansijsku uspješnost, novčane tokove i promjene na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. **Knjigovodstveno evidentiranje ugovorenih rabata nije izvršeno u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardom 2 – Zalihe, niti na osnovu vjerodostojne dokumentacije, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. Zbog toga ne možemo potvrditi iskazanu vrijednost zaliha robe u iznosu od 342.440 KM i finansijskih prihoda u iznosu od 241.862 KM, a efekte pogrešnog načina evidentiranja rabata na finansijske izvještaje nije moguće kvantificirati (tačke 6.1.1.2, 6.1.3, 6.2.2.1 i 6.2.4.1 Izvještaja).**

Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i primjenjivim Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija (ISSAI). Naše odgovornosti prema tim standardima detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od Ljekarne u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, te u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Ključna pitanja revizije

Osim pitanja navedenih u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, utvrdili smo da nema drugih ključnih pitanja revizije.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Ljekarne odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola, relevantnih za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze usljed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u datim okolnostima.



U sastavljanju finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno za procjenjivanje sposobnosti Ljekarne da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako rukovodstvo ili namjerava likvidirati Ljekarnu ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja koje je ustanovila Ljekarna.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške, kao i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika, donesene na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije, u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja, nastalog usljed prevare, veći je od rizika nastalog usljed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti internih kontrola Ljekarne;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena, kao i povezanih objava rukovodstva;
- zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi rukovodstvo, zasnovano na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koje mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Ljekarne da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem izvještaju nezavisnog revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima, ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo mišljenje. Naši zaključci zasnivaju se na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma izvještaja nezavisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Ljekarne prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja, i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tokom revizije.

Između pitanja o kojima se komunicira s rukovodstvom, mi određujemo ona koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja, i to su ključna revizijska pitanja. Opisujemo ih u izvještaju, osim ako zakon ili regulativa sprečava njihovo objavljivanje, ili kada odlučimo, u izuzetno rijetkim okolnostima, da ih ne treba objaviti jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice izvještavanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog izvještavanja.



2. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Mišljenje s rezervom

Uz reviziju finansijskih izvještaja **Gradske Ljekarne Mostar za 2019. godinu**, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Ljekarne za 2019. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. **Finansijski plan i Plan rada i razvoja za 2019. godinu nisu sačinjeni u skladu s odredbama Zakona o ustanovama, Zakona o zdravstvenoj zaštiti i Statuta Ljekarne (tačka 5. Izvještaja);**
2. **Ljekarna nije postupila u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama u dijelu donošenja Plana javnih nabavki za 2019. godinu i provođenja postupaka za robe i usluge koje nisu namijenjene daljoj prodaji (tačka 7. Izvještaja);**
3. **Popisom nije utvrđeno stvarno stanje sredstava i obaveza, te nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, zbog čega ne možemo potvrditi iskazano stanje sredstava i obaveza na 31. 12. 2019. godine (tačke 6.2.4.1 i 6.2.5 Izvještaja).**

Reviziju usklađenosti izvršili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i ISSAI-jem 4000 – Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema tom standardu detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Ljekarne u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeća pitanja:

- **neimenovanje Upravnog odbora Ljekarne od strane osnivača, Grada Mostara. Mandat Upravnog odbora istekao je 2013. godine i od tada nije bilo novog imenovanja, a funkciju rukovodstva obavlja direktorica i nakon isteka mandata u 2013. godini. Zbog nepostojanja Upravnog odbora ne obavljaju se poslovi iz nadležnosti, što je uticalo na rad Ljekarne najvećim dijelom kod imenovanja direktora, donošenja neophodnih internih akata i sačinjavanja izvještaja u skladu sa zakonskim propisima (tačke 1. i 4. Izvještaja);**
- **nedonošenje posebnih pravila kojima se reguliše postupak pregovora i zaključivanja ugovora sa dobavljačima za nabavku roba za dalju prodaju, koja bi osigurala transparentno i efikasno trošenje javnih sredstava, kao i nabavku roba od najpovoljnijeg dobavljača. Također, akti i pravila nisu doneseni i nije vršen nadzor i ocjenjivanje rada direktorice. Iako je donesena Odluka o izboru primarnog dobavljača, ne možemo potvrditi da se nabavka roba vršila uz dosljedno poštivanje cijena iz ugovora, odnosno po najpovoljnijim uslovima (tačka 6.2.2.1 Izvještaja).**



Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Ljekarne odgovorno je da osigura da aktivnosti, finansijske transakcije i informacije budu u skladu s propisima kojima su regulisane i potvrdi da je tokom fiskalne godine obezbijedilo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa zakonima i drugim propisima.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Ljekarne, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 26. 8. 2020. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić
Dragan Kolobarić



GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić
Dževad Nekić



II KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni s odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Međunarodni računovodstveni standardi;
 - Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja;
 - Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH;
 - Zakon o finansijskom poslovanju;
 - Zakon o apotekarskoj djelatnosti;
 - Zakon o lijekovima;
 - Zakon o zdravstvenoj zaštiti;
 - Zakon o ustanovama;
 - Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
 - Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
 - Zakon o javnim nabavkama;
 - Zakon o radu;
 - Zakon o doprinosima;
 - Zakon o porezu na dohodak;
 - Kolektivni ugovor o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u oblasti zdravstva FBiH;
 - Statut Gradske ljekarne Mostar;
- kao i drugi podzakonski akti navedenih zakona.



III IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Gradska Ljekarna Mostar osnovana je Rješenjem Ministarstva Zdravstva HR HB od 5. 9. 1994. godine i upisana u registar Višeg suda u Mostaru Rješenjem od 22. 11. 1994. godine, a do tada bila je organizovana i registrovana kao OOR Gradske Ljekarne Mostar u sastavu RO RMC „Dr. Safet Mujić“ Mostar. Osnivačka, vlasnička i druga prava i obaveze nad Ljekarnom preuzeo je Grad Mostar Odlukom (2004. godina), a promjene vlasništva upisane su u Kantonalni sud u Mostaru u martu 2005. godine.

Ljekarna obavlja djelatnost u skladu sa članom 4. Zakona o apotekarskoj djelatnosti¹ i osigurava: snabdijevanje lijekovima zdravstvenih i drugih ustanova i zdravstvenih radnika koji obavljaju privatnu praksu, snabdijevanje pomoćnim ljekovitim supstancama, pomoćnim sredstvima u liječenju i medicinskim proizvodima, snabdijevanje dječijom hranom i ostalim dijetetskim proizvodima, snabdijevanje kozmetičkim i drugim sredstvima za zaštitu zdravlja koje propiše Ljekarska komora, savjetovanje u vezi sa propisivanjem i primjenom lijekova i pomoćnih ljekovitih sredstava, izdavanje veterinarskih lijekova i sredstava za medicinsku njegu i zaštitu životinja.

Prema Statutu, organi upravljanja i rukovođenja su: Upravni odbor i direktor. **Grad Mostar, kao osnivač Ljekarne, nije imenovao Upravni odbor, a mandat posljednjeg imenovanog Upravnog odbora istekao je u februaru 2013. godine. Ljekarna je osnivaču, Gradu Mostaru, u januaru 2020. godine uputila dopis u kojem je navela probleme u poslovanju sa kojima se suočava zbog nepostojanja Upravnog odbora. U odgovoru Grada Mostara navedeno je da nije uspostavljena Skupština Grada Mostara, a imenovanje predsjednika i članova Upravnog odbora, u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti,² bit će moguće tek nakon održavanja lokalnih izbora i formiranja Gradske skupštine.**

Ljekarnom rukovodi direktorica Miljana Zovko, imenovana Odlukom o imenovanju privremenog direktora u decembru 2012. godine na period od šest mjeseci, i od tada nije bilo drugih imenovanja.

Unutrašnja organizacija i način rada Ljekarne utvrđeni su Statutom iz 2004. godine na koji je Grad Mostar dao saglasnost u martu 2005. godine, Pravilnikom o radu (2001. godina) i Prijedlogom pravilnika o radu iz 2019. godine (u daljem tekstu: Prijedlog pravilnika o radu), na koji Upravni odbor nije dao saglasnost. Djelatnost Ljekarne obavlja se kroz šest organizacionih jedinica (četiri apoteke i dva depoa) koje egzistiraju na području Grada Mostara. Prijedlogom pravilnika o radu sistematizovano je 26 radnih mjesta, od čega je na 31. 12. 2019. godine bilo popunjeno 25 radnih mjesta.

Sjedište Ljekarne je u Mostaru, u Ulici Dr. Ante Starčevića br. 13.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Gradske Ljekarne Mostar za 2019. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li finansijski izvještaji pouzdani i da li bilansi u potpunosti odražavaju rezultate poslovanja. Revizijom će se procijeniti primjenjuje li rukovodstvo institucije zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkcija interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu s internim planskim dokumentima, u periodu od januara 2020. do juna 2020. godine.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

¹ „Sl. novine FBiH“, br. 40/10

² „Sl. novine FBiH“, br. 46/10, 75/13

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PODUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH prvi put vrši finansijsku reviziju Ljekarne, s ciljem izražavanja mišljenja o finansijskim izvještajima i usklađenosti aktivnosti finansijskih transakcija i informacija sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Nakon izvršene finansijske revizije za 2019. godinu dato je ukupno 18 preporuka.

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Sistem internih kontrola

Cilj sistema internih kontrola je osigurati da Ljekarna u obavljanju poslova iz nadležnosti upravlja javnim sredstvima ekonomično, efikasno, efektivno i transparentno, odnosno da uspostavi funkcionalne i efikasne interne kontrole u skladu sa zakonskom regulativom. Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH³, Pravilnik o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH⁴ i Standardi interne kontrole u javnom sektoru u FBiH⁵ nalažu uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola na osnovu COSO modela. Faktor koji najviše utiče na funkcionalnost sistema internih kontrola je povoljno kontrolno okruženje, koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacionu strukturu, način rukovođenja i poštivanje postojećih zakonskih propisa.

Rukovodstvo Ljekarne čine Upravni odbor i direktor, a odgovorni su za uspostavljanje funkcionalnog sistema internih kontrola, odnosno za uspostavljanje, razvoj i implementaciju odgovarajućeg efektivnog i ekonomičnog finansijskog upravljanja i kontrole u svim organizacionim jedinicama.

Osnivač, Grad Mostar, nije uspostavio Upravni odbor Ljekarne u skladu sa članom 64. Zakona o zdravstvenoj zaštiti u FBiH i članom 25. Zakona o ustanovama.

Upravni odbor Ljekarne imenovan je 5. 2. 2009. godine na mandatni period od četiri godine. Nakon isteka mandata u 2013. godini, nije bilo novog imenovanja. Neuspostavljanjem Upravnog odbora nisu obavljani poslovi upravljanja Ljekarnom u skladu sa nadležnostima definisanim članom 65. Zakona o zdravstvenoj zaštiti u FBiH, članom 27. Zakona o ustanovama i članom 23. Statuta.

Ljekarnom rukovodi direktorica imenovana Odlukom Grada Mostara o imenovanju privremenog direktora od 19. 12. 2012. godine na period od šest mjeseci (posljednje imenovanje direktorice). Međutim, i nakon isteka mandata u 2013. godini, direktorica obavlja funkciju rukovodstva.

Grad Mostar, kao osnivač, i gradonačelnik nisu uspostavili organe upravljanja Ljekarne u skladu s odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti i Zakona o ustanovama, a neuspostavljanjem Upravnog odbora nisu stvoreni preduslovi za imenovanje direktora Ljekarne u skladu sa Statutom. Osim imenovanja direktora, u okviru nadležnosti Upravnog odbora je utvrđivanje planova rada i razvoja, godišnjeg plana rada, donošenje finansijskog plana i usvajanje finansijskih izvještaja, podnošenje osnivaču godišnjeg izvještaja o poslovanju, usmjeravanje, kontrola i ocjenjivanje rada direktora, usvajanje općih akata o unutrašnjem poslovanju i sistematizaciji i ostalih općih akata, u skladu sa članom 65. Zakona o zdravstvenoj zaštiti u FBiH, članom 27. Zakona o ustanovama i Statutom. Interni akti nisu doneseni i usvojeni, niti su izvještaji o poslovanju Ljekarne sačinjeni i dostavljeni osnivaču i Upravnom odboru, kako je predviđeno zakonskim propisima i Statutom, što je uticalo na rad Ljekarne.

Upravni odbor je 2004. godine donio Statut Ljekarne, a saglasnost na njega dao je Grad Mostar 2005. godine. Statutom je uređen: status, naziv, sjedište i djelatnost, organizacija, pravni položaj, zastupanje i predstavljanje, tijela upravljanja i njihove nadležnosti, opći akti, imovina, nadzor nad radom, udruživanje i poslovna tajna.

³ „Sl. novine FBiH“, br. 38/16

⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 6/17

⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 75/16

U cilju uspostave adekvatnog kontrolnog okruženja doneseni i u primjeni su sljedeći akti: Pravilnik o radu iz 2001. godine (usvojen od Upravnog odbora), koji je bio u primjeni do novembra 2019. godine, kada je direktorica donijela **Prijedlog pravilnika o radu. Također, tokom 2019. i u 2020. godini (do okončanja revizije) donesen je značajan dio internih akata u formi prijedloga, u skladu s članom 28. Statuta, kojim su definisane nadležnosti direktora, a između ostalih je i sačinjavanje prijedloga osnovnih akata i politika.** Kao prijedlozi doneseni su sljedeći akti: Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, Pravilnik o zaštiti na radu, Pravilnik o računovodstvenim politikama, Pravilnik o uslovima i načinu formiranja cijena proizvoda, robe i usluga, Pravilnik o uslovima prodaje robe, Pravilnik o unutrašnjem nadzoru nad stručnim radom zaposlenika, Pravilnik o reprezentaciji i poklonima, Pravilnik o korištenju službenog motornog vozila, Pravilnik o blagajničkom poslovanju, Pravilnik o upotrebi i čuvanju pečata i Kodeks ponašanja.

Interni akti Ljekarne sačinjeni su kao prijedlozi i nisu usvojeni u skladu s članom 65. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, članom 27. Zakona o ustanovama i članom 23. Statuta, jer Upravni odbor nije uspostavljen (mandat posljednjeg imenovanog istekao 2013. godine). Prijedloge internih akata koje je Ljekarna sačinila u 2019. i 2020. godini dostavljeni su osnivaču, Gradu Mostaru, od kojeg je 2. 6. 2020. godine dobila informaciju da su akti prosljeđeni nadležnom Odjelu za društvene djelatnosti, koji će pripremiti potrebnu odluku za razmatranje na sjednici Skupštine Grada Mostara nakon njenog formiranja.

Pravilnikom o radu, koji je bio u primjeni veći dio godine i Prijedlogom pravilnika o radu uređeno je: obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje za rad, sklapanje ugovora o radu, organizacija rada i sistematizacija poslova, radno vrijeme i raspored radnog vremena, plaće i naknade plaća i druga značajna pitanja.

Pravilnik o radu nije usklađen sa Zakonom o radu,⁶ odnosno sa članom 20 a. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu u dijelu zasnivanja radnog odnosa. Naime, članom 7. Pravilnika o radu predviđeno je da direktor Ljekarne donosi odluku o zasnivanju radnog odnosa i može odlučiti da prijem radnika u radni odnos provede putem javnog oglašavanja u sredstvima javnog informisanja ili prijavom nadležnoj službi za zapošljavanje. **Tokom 2019. godine izvršen je prijem dva zaposlenika (na neodređeno vrijeme) na osnovu odluka direktorice, bez javnog oglasa o zasnivanju radnog odnosa, iako je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o radu od novembra 2018. godine svim javnim ustanovama propisano da se prijem u radni odnos vrši nakon procedure obaveznog javnog oglašavanja.** Prijedlog pravilnika o radu koji je u primjeni od novembra 2019. godine usaglašen je sa Zakonom o radu u dijelu prijema novih radnika.

Zakonom o zdravstvenoj zaštiti u FBiH direktoru zdravstvene ustanove propisana je obaveza provođenja unutrašnjeg nadzora nad radom svojih organizacijskih jedinica i zdravstvenih radnika. Nadzor se provodi na osnovu Općeg akta zdravstvene ustanove i Godišnjeg plana i programa provođenja unutrašnjeg nadzora, koji se dostavljaju nadležnom Ministarstvu najkasnije do 31. 12. tekuće godine za narednu godinu. Ljekarna je, u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti (članovi 192. i 193.), donijela Prijedlog pravilnika o unutrašnjem nadzoru nad stručnim radom zaposlenika tek u junu 2020. godine.

Godišnji plan i program provođenja unutrašnjeg nadzora za 2019. godinu nije sačinjen, niti je vršen nadzor nad radom Ljekarne za 2019. godinu, što nije u skladu s članovima 192. i 193. Zakona o zdravstvenoj zaštiti u FBiH.

Ljekarna za evidentiranje poslovnih promjena koristi četiri softverska programa: program za finansijsko knjigovodstvo (Vips Vanima) i tri programa za pomoćne evidencije (robn knjigovodstvo – Komping Vitez, finansijsko knjigovodstvo – Vips Vanima, program za evidentiranje potraživanja i obaveza – Avacom i program za obračun plaća – Hera Oracle), koji nisu međusobno kompatibilni ni povezani (detaljnije u tački 6.2.2.1 Izvještaja).

⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 26/16 i 89/18



Nije imenovan koordinator za finansijsko upravljanje i kontrolu u skladu s članom 7. stav 1. Pravilnika o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH⁷, niti je sačinjen Godišnji izvještaj o funkcionisanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole za 2019. godinu.

Kada su u pitanju kontrolne aktivnosti, utvrdili smo da se dosljedno ne provode procedure vezane za funkcionisanje sistema internih kontrola, što je imalo za posljedicu određene propuste koji se odnose na: nedonošenje finansijskog plana, plana rada i razvoja i plana javnih nabavka, nesačinjavanje godišnjeg plana i programa provođenja unutrašnjeg nadzora, neprovođenje postupaka javnih nabavki za robe i usluge koje nisu namijenjene za dalju prodaju, način evidentiranja prihoda, iskazivanje imovine, obaveza i obavljanje popisa.

Nije uspostavljen sistem internih kontrola prema COSO modelu, u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH, Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole, Standardima interne kontrole u javnom sektoru u FBiH i drugim propisima kojima se reguliše interna kontrola. Neadekvatno dizajniran i implementiran sistem finansijskog upravljanja i kontrole značajno može uticati na usklađenost poslovanja sa zakonskim propisima, kao i na istinit i fer prikaz finansijskih izvještaja Ljekarne.

Preporuke:

- *uspostaviti i implementirati sistem finansijskog upravljanja i kontrole prema COSO modelu, te imenovati koordinatora za finansijsko upravljanje i kontrolu u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH, Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH i Standardima interne kontrole u javnom sektoru u FBiH;*
- *inicirati aktivnosti prema osnivaču – Gradu Mostaru – radi imenovanja organa upravljanja i rukovođenja, kako bi se osiguralo obavljanje poslova iz njihove nadležnosti, te omogućio nesmetan rad Ljekarne, u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti u FBiH, Zakonom o ustanovama i Statutom;*
- *prijem u radni odnos vršiti uz provođenje obaveznog javnog oglašavanja, kako je propisano Zakonom o radu;*
- *unutrašnji nadzor nad radom organizacijskih jedinica i zdravstvenih radnika provoditi u skladu s članovima 192. i 193. Zakona o zdravstvenoj zaštiti u FBiH.*

Interna revizija

Obaveza i kriteriji za uspostavljanje interne revizije u javnom sektoru u FBiH propisani su Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH⁸ i Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinice za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH⁹. Funkcija interne revizije u Ljekarni nije uspostavljena, jer ne ispunjava utvrđene kriterije. U okviru Gradske uprave Grada Mostara uspostavljena je Služba unutrašnjeg nadzora, koja je nadležna je za obavljanje nadzora nad poslovanjem budžetskih korisnika, u cilju ekonomične, namjenske i efikasne upotrebe javnih resursa. Ljekarna nije bila predmetom interne revizije Službe za 2019. godinu.

Prevenција korupcije

Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona je 2016. godine donijela Strategiju za borbu protiv korupcije za period 2016–2020. godine i Akcioni plan za njenu provedbu, koji se ne odnose na gradske organe i institucije. Prema podacima kojima raspolažemo, Grad Mostar nije donio Strategiju ni Akcioni plan za borbu protiv korupcije, tako da ni Ljekarna nije imala propisanu obavezu provođenja aktivnosti u cilju prevencije korupcije.

⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 6/17

⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 47/08, 101/16

⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 82/13, 74/14

5. PLANIRANJE, DONOŠENJE PLANA POSLOVANJA I FINANSIJSKOG PLANA I IZVJEŠTAVANJE

Godišnji Program rada Ljekarne sačinila je direktorica 7. 1. 2019. godine, koji nije razmatran ni usvojen u skladu sa zakonskim propisima i Statutom. U okviru godišnjeg Programa rada u dijelu „Finansijski plan“ navedeni su ostvareni prihodi u 2018. godini (2.965.872 KM) i rashodi (2.964.969 KM), a za 2019. godinu planirano je povećanje prihoda za 10% u odnosu na 2018. godinu, s ciljem da rashodi ostanu na istom nivou. Finansijski plan Ljekarne i Plan rada i razvoja nisu sačinjeni, kako je propisano članom 65. Zakona o zdravstvenoj zaštiti u FBiH, članom 27. Zakona o ustanovama i članom 23. Statuta. Također, nije sačinjen ni srednjoročni plan.

Iako Finansijski plan nije sačinjen, Programom rada predviđeno je ostvarenje prihoda i rashoda na bazi ukupnih prihoda i rashoda ostvarenih u 2018. godini (povećanje prihoda za 10%), a u tabeli dajemo podatke o ostvarenim приходima i rashodima za tekuću i prethodnu godinu:

OPIS	u KM		
	Ostvareno u 2019. godini	Ostvareno u 2018. godini	Indeks izvršenja (2/3)x100
1	2	3	4
1. Ukupni prihodi	3.066.888	2.965.872	103,41
2. Ukupni rashodi	3.066.635	2.964.969	103,43
3. Finansijski rezultat (1-2)	253	903	28,02

Nije donesena interna procedura o načinu i metodologiji planiranja, rokovima za njihovo usvajanje i nisu utvrđene procedure koje bi osigurale praćenje efikasnosti i ekonomičnosti planiranih aktivnosti.

Zakonom o zdravstvenoj zaštiti (član 65) propisano je da Upravni odbor, pored donošenja finansijskog plana i Plana rada i razvoja, ima obavezu podnošenja Izvještaja o poslovanju najmanje jednom godišnje, a istim Zakonom (član 68) direktor ima obavezu podnošenja izvještaja o radu Upravnom odboru svakih šest mjeseci, kao i tromjesečnih izvještaja o cjelokupnom poslovanju Ljekarne. Tokom 2019. godine predmetni izvještaji nisu sačinjeni.

Preporuke:

- donijeti Plan rada i razvoja i Finansijski plan u skladu s odredbama Statuta, Zakona o zdravstvenoj zaštiti u FBiH i Zakona o ustanovama;
- osigurati da organi upravljanja i rukovođenja sačinjavaju i podnose izvještaje u skladu s članovima 65. i 68. Zakona o zdravstvenoj zaštiti i Statutom.

6. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Godišnje finansijske izvještaje za 2019. godinu Ljekarna je sačinila i dostavila nadležnim organima i institucijama u utvrđenom roku. Izvještaje prethodno nije mogao usvojiti Upravni odbor, što nije u skladu s članom 23. Statuta i članom 65. Zakona o zdravstvenoj zaštiti u FBiH i drugim važećim propisima.



6.1 BILANS USPJEHA

6.1.1 Prihodi

U Godišnjim finansijskim izvještajima za 2019. godinu iskazani su prihodi u iznosu od 3.066.888 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 101.016 KM (3,29%). Struktura ostvarenih prihoda iskazana u finansijskim izvještajima je sljedeća:

OPIS	u KM	
	1. 1.-31. 12. 2019.	1. 1.-31. 12. 2018.
PRIHODI	3.066.888	2.965.872
1. Poslovni prihodi:	2.824.864	2.741.113
1.1. Prihodi od prodaje robe	2.690.910	2.603.714
1.2. Prihodi od prodaje učinaka	126.884	132.314
1.3. Ostali poslovni prihodi	7.070	5.086
2. Finansijski prihodi	241.866	224.503
3. Ostali prihodi i dobici	158	256

Pravilnikom o računovodstvenim politikama uređena je politika vrednovanja prihoda. Prihodi od prodaje robe se vrednuju po fer vrijednosti naknade koja je primljena ili se potražuje, pri čemu se uzima u obzir iznos svakog diskonta i rabata, kao i iznos svih drugih popusta koji su odobreni kupcu. Prihodi od prodaje robe se priznaju kada pravno lice prenese na kupca sve značajne rizike i koristi od vlasništva nad robom i kada je iznos prihoda moguće pouzdano izmjeriti, odnosno kada je vjerovatno da će transakcija biti praćena prilivom ekonomske koristi u pravno lice.

6.1.1.1 Poslovni prihodi

Poslovni prihodi iskazani su u visini od 2.824.864 KM i čine 92,10 % ukupnih prihoda, a u odnosu na prethodnu godinu više su ostvareni za 83.751 KM.

Prihodi od prodaje robe iskazani su u iznosu od 2.690.910 KM, u okviru kojih su najznačajniji prihodi ostvareni po osnovu prodaje lijekova, ortopedskih pomagala i suplemenata, čiju strukturu dajemo u tabeli:

Opis	u KM		
	Ostvareno od Zavoda zdravstvenog osiguranja HNK	Ostvareno u komercijalnoj prodaji	Ukupno
PRIHODI (lijekovi i medicinska sredstva)	1.291.403	1.399.507	2.690.910
1. Prihodi od prodaje lijekova	1.206.523	1.376.626	2.583.149
2. Prihodi od prodaje ortopedskih pomagala	5.809	21.151	26.960
3. Prihodi od magistralnih pripravaka	3.181	1.730	4.911
4. Prihodi od suplemenata- hrana bez glutena	75.890	-	75.890

Federalnim Zakonom o lijekovima iz 2012. godine i Pravilnikom o cijenama i listi lijekova iz juna 2013. godine (izmjena 2019. godine) definisano je da Vlada Federacije BiH utvrđuje Listu lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja FBiH, na prijedlog federalnog ministra zdravstva. Lista lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja FBiH sadrži i cijene lijekova koje se redovno godišnje usklađuju sa maksimalnim cijenama lijekova na državnom nivou.

Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona je donijela Listu lijekova koji se propisuju na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja Zavoda i načinu propisivanja i izdavanja lijekova, a u julu 2019. postojeća Lista je revidirana, odnosno uvrštena su 22 nova lijeka koja se propisuju na teret Zavoda zdravstvenog osiguranja HNK. Pozitivna lista lijekova se sastoji od A liste sa lijekovima sa učešćem Zavoda HNK u cijeni lijeka 100% i u suštini predstavlja preuzetu A Listu lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja FBiH, i proširenu B listu koja sadrži lijekove sa učešćem Zavoda u cijeni lijeka od 0% ili 100%.

Navedene Liste lijekova, pored generičkog naziva lijeka (INN), u sebi sadrže i zaštićena imena proizvođača lijekova. Cijene lijekova koje se nalaze na Pozitivnoj listi lijekova Hercegovačko-neretvanskog kantona usklađene su sa federalnim propisima. **Propisana veleprodajna cijena lijeka podrazumijeva cijenu lijeka koju priznaje Zavod HNK i u koju nije uključen porez na dodanu vrijednost (PDV).**

Prihodi ostvareni od prodaje lijekova i medicinskih sredstava po ugovorima koji su zaključeni sa Zavodom zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona („Ugovor o pružanju usluga izdavanja lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava Zavoda HNK za 2019. godinu“, „Ugovor o nabavci i isporuci ortopedskih i drugih pomagala za 2019. godinu“ i pojedinačnih rješenja koje Zavod HNK izdaje osobama oboljelim od celijakije) iznosili su 1.291.403 KM. Ugovorima su regulisana međusobna prava, obaveze i odgovornosti Zavoda HNK i Ljekarne vezani za nabavku i izdavanje lijekova i ortopedskih pomagala na recept, po cijenama utvrđenim pozitivnim listama lijekova i ortopedskih pomagala. Ljekarna se ugovorima obavezala imati na raspolaganju (u zalihi) optimalne količine lijekova sa Pozitivne liste lijekova za jednomjesečne potrebe stanovništva, a ortopedska pomagala sa Liste ortopedskih pomagala dostaviti osiguranoj osobi. Fakturisanje lijekova sa pozitivne liste vrši se po cijenama utvrđenim u listi lijekova i ugovorenom naknadom od 1,50 KM (s PDV-om) po izdatom receptu. Radna taksa za izdavanje lijekova s pozitivne Liste utvrđena je u visini od 1 KM za prvo pakovanje i predstavlja prihod Zavoda HNK, a kad se na jedan recept propiše više od jednog pakovanja, za svako dodatno pakovanje radna taksa se dijeli 50% Zavodu HNK, a 50% Ljekarni. Ortopedska pomagala se fakturišu na teret Zavoda HNK, zavisno od učešća kojeg zavodi propisuju posebnim aktima. Također, Zavod HNK na osnovu zahtjeva osiguranih osoba kojima je dijagnosticirano oboljenje celijakija izdaje rješenja kojima se sufinansiraju troškovi nabavke hrane bez glutena na godišnjem nivou, a Ljekarna mjesečno fakturiše lijek nakon što rješenje postane izvršno u upravnom postupku.

Prihodi od prodaje učinaka na domaćem tržištu iskazani su u iznosu od 126.884 KM, u okviru kojih se na prihode od naplaćene participacija za izdate lijekove na recept odnosi 96.624 KM, za izvršene usluge izdavanja lijekova 26.952 KM i od reklamnih usluga 3.308 KM.

Ostali poslovni prihodi iskazani su u iznosu od 7.070 KM, a odnose se na prihode od refundacije bolovanja preko 42 dana.

6.1.1.2 Finansijski prihodi

Finansijski prihodi iskazani su u iznosu od 241.866 KM i najznačajniji se odnose na: rabate odobrene na ostvareni promet (117.756 KM), rabate odobrene od proizvođača (60.233 KM), rabate na ime dobre poslovne saradnje (56.668 KM) i prirodne rabate (4.879 KM). Ukupno odobreni rabati tokom 2019. godine knjigovodstveno su evidentirani na finansijske prihode po osnovu knjižnih odobrenja dobavljača, kao razlika umanjenja obaveza prema dobavljačima i umanjenja obaveza za PDV-e.

Pravilnikom o računovodstvenim politikama Ljekarne nije definisan način evidentiranja i iskazivanja odobrenih rabata od dobavljača.

Knjigovodstveno evidentiranje odobrenih rabata (na ostvareni promet, od proizvođača i prirodni rabati) u ukupnom iznosu od 182.868 KM izvršeno je u korist prihoda, po osnovu knjižnih odobrenja koja se ispostavljaju po nabavci uz fakture dobavljača, popusta od proizvođača na određenu vrstu lijeka i prirodni rabata (popusta odobrenih u količini određene vrste lijeka). Za odobrene rabate nisu korigovani troškovi nabavne vrijednosti robe, iako imaju obilježje popusta za nabavljenu robu. Ovakav način evidentiranja rabata, koji imaju obilježje popusta na nabavljenu robu, nije u skladu sa tačkom 11. MRS-a 2 – Zalihe, prema kojem se trgovački popusti, rabati i slične stavke oduzimaju od troškova nabavke zaliha za realizovane zalihe robe, a za neprodatu robu umanjuje se nabavna vrijednost robe na zalihi.

Također, nismo se uvjerali da su rabati, ostvareni za dobru poslovnu saradnju (odobreni na nivou mjeseca, kvartala ili godine), iskazani na kontu finansijskih prihoda u ukupnom iznosu od 56.668 KM, evidentirani na osnovu vjerodostojne dokumentacije. Naime, ne postoji kontrola kojom se može utvrditi ispravnost obračuna rabata na dobru poslovnu saradnju, niti možemo potvrditi da su obračunati na osnovu zaključenih ugovora. Kod uzorkovanih rabata na dobru poslovnu saradnju (49.816 KM) utvrđeno je da ne postoji kontrola obračuna rabata iskazanih u knjižnim obavijestima, nije izvršeno uredno zaprimanje dokumenata, nisu zavedeni u knjige pomoćnih evidencija, niti su iskazani na Izvodu otvorenih stavki dobavljača. Stoga ne možemo potvrditi da su evidentirani na osnovu vjerodostojne dokumentacije. Navedeno nije u skladu s članom 15. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH (detaljnije u tački 6.2.4.1 Izveštaja).

Zbog ovakvog načina evidentiranja finansijskih prihoda po osnovu odobrenih rabata, iskazani prihodi i finansijski rezultat su precijenjeni, a efekte na zalihe i troškove nabavne vrijednosti zaliha ne možemo kvantificirati (detaljnije u tačkama 6.1.2.1, 6.1.3 i 6.2.2.1 Izveštaja).

Na osnovu podataka i iskazanih stanja iz različitih, međusobno nekompatibilnih informacionih sistema (finansijskog knjigovodstva i tri programa za pomoćne evidencije) nismo mogli potvrditi da su uspostavljene odgovarajuće interne kontrole koje bi osigurale tačnost obračunatih i ugovorenih rabata po vrsti robe u robnom knjigovodstvu i knjižnih obavijesti odobrenih od dobavljača i evidentiranih na kontu ostalih finansijskih prihoda u poslovnim knjigama Ljekarne.

6.1.2 Rashodi

U Godišnjim finansijskim izvještajima za 2019. godinu iskazani su rashodi u iznosu od 3.066.636 KM. Struktura ostvarenih rashoda u tekućoj i prethodnoj godini iskazana je u tabeli:

	u KM	
	1. 1.-31. 12. 2019.	1. 1.-31. 12. 2018.
RASHODI	3.066.636	2.964.969
Poslovni rashodi:	3.066.076	2.964.698
Nabavna vrijednost prodane robe	2.352.556	2.276.153
Materijalni troškovi	23.212	21.858
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	641.862	612.792
Troškovi proizvodnih usluga	12.841	10.911
Amortizacija	3.354	3.449
Nematerijalni troškovi	32.351	39.535
Ostali rashodi i gubici	560	271

6.1.2.1 Poslovni rashodi

Poslovni rashodi iskazani su u visini od 3.066.076 KM i veći su za 101.667 KM u odnosu na prethodnu godinu. Strukturu ovih troškova čine: nabavna vrijednost prodanih proizvoda (2.352.556 KM), troškovi plaća i ostalih ličnih primanja (641.862 KM), nematerijalni troškovi (32.351 KM), materijalni troškovi (23.212 KM) i amortizacija (3.354 KM).

Nabavna vrijednost prodane robe

Nabavna vrijednost prodane robe iskazana je u iznosu od 2.352.556 KM i čini 76,7% ukupnih rashoda, a odnosi se na nabavljenu i prodatu robu u svim poslovnica Ljekarne. Knjigovodstvena evidencija ulaza robe u maloprodajne objekte (zaduženje zaliha) sa ukalkulisanom razlikom u cijeni i PDV-om vrši se u momentu nabavke za svaku organizacijsku jedinicu Ljekarne, a realizovana (prodana) roba evidentira se u momentu prodaje na kontu prihoda od prodaje robe.

Međutim, knjigovodstveno iskazivanje troškova prodane robe (razduženje zaliha) izvršeno je samo na 31. 12. 2019. godine (jednim knjigovodstvenim nalogom) i na bazi obračuna o prodatoj robi za svaku organizacionu jedinicu pojedinačno.

Za obračun troškova nabavne vrijednosti zaliha korišteni su podaci iz Analitičkog bruto bilansa, i to promet konta robe u maloprodajnim objektima, odnosno ukupni ulaz robe umanjen za ukalkulisani PDV, što je bila osnovica za obračun procenta realizacije (prihod, odnosno realizacija/ukupni ulaz robe bez PDV-a) za svaku organizacionu jedinicu. Na osnovu utvrđenog procenta realizacije izračunat je udio razlike u cijeni i PDV-a u izvršenoj realizaciji, odnosno u bruto iznosu prodane robe. Na trošku nabavne vrijednosti prodanih proizvoda iskazan je iznos realizovane prodaje, umanjen za udio razlike u cijeni i PDV-a u izvršenoj realizaciji.

Pravilnikom o računovodstvenim politikama Ljekarne iz 2014. godine (član 22.) definisano je da se nabavna vrijednost, odnosno cijena koštanja zaliha utvrđuje primjenom metode prosječnog ponderisanog troška, ali nije definisan period na koji se primjenjuje metoda ponderisanja (kontinuirana ili periodična).

Napominjemo da iako Ljekarna svakodnevno raspolaže podacima o prodaji (realizovanom prihodu), podacima o ukupnoj prodaji i iznosu PDV-a u toj prodaji, knjigovodstveno evidentiranje troškova nabavne vrijednosti sadržanih u realizovanoj (prodatoj) robi vrši se samo na kraju godine, za ukupan promet, iako postoji adekvatna dokumentacija na osnovu koje se može izvršiti priznavanje rashoda u periodu u kojem se priznaju prihodi.

Materijalni troškovi

Materijalni troškovi iskazani su u iznosu od 23. 212 KM i odnose se na: utrošenu električnu energiju i gorivo (15.399 KM), utrošeni uredski i potrošni materijal (7.596 KM) i otpis sitnog inventara 217 KM.

Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja

Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja iskazani su u iznosu od 641.862 KM i čine 20,9% ukupnih rashoda, od čega se na plaće odnosi 569.654 KM, a na ostala primanja, naknade i prava zaposlenih 72.208 KM.

Pravilnikom o radu definisana je plaća za pojedine grupe poslova, tako da se visina najniže plaće utvrđene Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u oblasti zdravstva FBiH iz 2017. godine (u daljem tekstu: Kolektivni ugovor) množi sa koeficijentom složenosti za pojedine kategorije radnih mjesta. Pravilnikom o radu nisu utvrđeni koeficijenti za pojedinačna radna mjesta, nego su dati u intervalu, zavisno od složenosti poslova (od 1,0 do 4,0), tako da je jedna stručna sprema razvrstana u dvije grupe složenosti poslova, što nije u skladu sa Kolektivnim ugovorom. Ugovorima o radu određeni su koeficijenti za svakog zaposlenog i definisan je drugačiji način obračuna plaće u odnosu na Pravilnik o radu, a plaća se dobije množenjem visine boda i koeficijenta za radno mjesto. Visinu boda utvrđuje direktorica krajem godine za narednu godinu, a za 2019. godinu iznosila je 491 KM. Obračun plaća u 2019. godini izvršen je na način kako je definisano ugovorima o radu, a ne u skladu sa odredbama Pravilnika o radu, kojim je definisano da se primjenjuje najniža plaća utvrđena Kolektivnim ugovorom.

Pored osnovne plaće, Pravilnikom o radu utvrđeno je uvećanje plaće za svaku godinu penzionog staža od 0,5% i ne može biti veće od 20%, a ugovorima o radu utvrđeno je povećanje plaće za svaku godinu radnog staža od 0,6%. Iz navedenog, evidentna je neusaglašenost Pravilnika o radu, ugovora o radu i stvarnog obračuna plaća. Prijedlogom pravilnika o radu koji je u primjeni od novembra 2019. godine povećanje plaće po osnovu minulog rada iznosi 0,6% za svaku godinu radnog staža.

Pravilnikom o radu i Prijedlogom pravilnika o radu (2019. godina) utvrđeno je pravo na povećanje plaće za prekovremeni rad (50%), noćni rad (30%), rad za vrijeme sedmičnog odmora (20%) i praznika ili nekim drugim danom za koji je zakonom određeno da se ne radi (50%).

Prijedlogom pravilnika o radu predviđeno je da se osnovna plaća dobije kao proizvod osnovice za obračun, koeficijenta složenosti i broja sati provedenih na radu. Prijedlogom pravilnika o radu poslovi su razvrstani u šest grupa složenosti i utvrđeni koeficijenti u intervalu od 1,0 do 4,3. Uz Prijedlog pravilnika o radu donesen je i Prijedlog pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, prema kojem je u dijelu sistematizovanih radnih mjesta predviđeno osam farmaceutskih tehničara, a kod opisa radnih mjesta 10 izvršilaca. Zbog utvrđenih nedostataka u navedenim aktima, direktorica je donijela novi Prijedlog pravilnika o radu u aprilu 2020. godine, kojim su otklonjeni nedostaci.



Najveća isplaćena neto plaća u Ljekarni iznosila je 1.879 KM, najniža 431 KM, dok je prosječna plaća iznosila 1.025 KM.

Pravilnicima o radu (pravilnik iz 2001. godine, kao i donesenim u 2019. i 2020. godini) nisu jasno definisani koeficijenti za svako radno mjesto, nego su dati u intervalu (1,0 do 4,0), što nije u skladu s Kolektivnim ugovorom. Obračun plaća u 2019. godini nije u potpunosti izvršen u skladu s internim aktima, nego na način kako je definisano ugovorima o radu, zbog čega ne možemo potvrditi usaglašenost obračuna plaća, ugovora o radu i Pravilnika o radu sa Zakonom o radu.

Preporuka:

- **Pravilnik o radu uskladiti sa Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u oblasti zdravstva na teritoriji FBiH, a ugovore o radu sa zaposlenicima zaključiti u skladu sa Zakonom o radu.**

Troškovi ostalih primanja, naknada i prava zaposlenih iskazani su u iznosu od 72.208 KM i njihovu strukturu čine: naknade za topli obrok (56.371 KM), prevoz na posao i sa posla (7.152 KM), otpremnine za odlazak u penziju (5.563 KM), pomoći za liječenje u slučaju smrti (2.780 KM) i kotizacije za seminar (342 KM).

Visina naknade za topli obrok utvrđena je krajem 2018. godine za 2019. godinu Odlukom direktorice u iznosu od 1% prosječne neto plaće u FBiH i tokom godine obračunata je i isplaćena naknada u utvrđenoj visini.

Troškovi prevoza na posao i sa posla iskazani su u iznosu od 7.152 KM. Pravilnikom o radu utvrđeno je da radniku, čije je mjesto stanovanja udaljeno od mjesta rada najmanje 4 km, pripada naknada za troškove prevoza u iznosu mjesečne karte javnog prometa. Naknada se isplaćuje na osnovu potvrde o prebivalištu i potvrde ovlaštenog prevoznika o visini mjesečne karte.

Troškovi proizvodnih usluga

Troškovi proizvodnih usluga iskazani su u iznosu od 12.841 KM i najvećim dijelom odnose se na usluge održavanja softvera (5.678 KM), tehničku zaštitu prostorija (4.850 KM), usluge održavanja fiskalnih kasa (1.300 KM) i druge usluge.

Amortizacija

Troškovi amortizacije iskazani su u iznosu od 3.354 KM i odnose se na amortizaciju stalnih sredstava evidentiranih u poslovnim knjigama Ljekarne. Amortizacija dugotrajne imovine vrši se linearnom metodom otpisa, a godišnje amortizacijske stope utvrđuju se prema procijenjenom vijeku trajanja, odnosno pritanju ekonomskih koristi od korištenja i upotrebe stalnih sredstava u skladu sa Pravilnikom o računovodstvenim politikama.

Nematerijalni troškovi

Nematerijalni troškovi iskazani su u iznosu od 32.251 KM i najvećim dijelom odnose se na troškove poreza, naknada, taksu i drugih dažbina (10.229 KM), troškove neproizvodnih usluga (6.604 KM), troškove platnog prometa (6.292 KM) i troškove poštanskih i telekomunikacijskih usluga (5.798 KM).

6.1.3 Finansijski rezultat

U Bilansu uspjeha za 2019. godinu iskazani je pozitivan finansijski rezultat, ostvarena je neto dobit u iznosu od 252 KM, dok je u prethodnoj godini neto dobit iznosila 903 KM. Na pozitivan finansijski rezultat uticala je: dobit od finansijskih aktivnosti 241.866 KM, gubitak od poslovnih aktivnosti 241.211 KM i gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda 402 KM.

Ne možemo potvrditi iskazani finansijski rezultat, jer Ljekarna nije pravilno knjigovodstveno evidentirala odobreni rabat, što je detaljnije pojašnjeno u tačkama 6.1.1.2 i 6.2.2.1 Izvještaja.

6.2 BILANS STANJA

6.2.1 Stalna sredstva

Na datum bilansa, knjigovodstvena vrijednost stalnih sredstava iskazana je u sljedećim iznosima:

	u KM	
	31. 12. 2019.	31. 12. 2018.
STALNA SREDSTVA	66.012	68.715
Nematerijalna sredstva	1.981	2.115
Nekretnine postrojenja i oprema	64.031	66.600

U skladu s Pravilnikom o računovodstvenim politikama, stalna sredstva početno se vrednuju i iskazuju po trošku nabavke, a nakon početnog priznavanja materijalno stalno sredstvo iskazuje se metodom nabavne vrijednosti.

Materijalna stalna sredstva amortizuju se na osnovu procijenjenog vijeka upotrebe, odnosno na osnovu procjene pritanja ekonomskih koristi po osnovu korištenja i upotrebe stalnih sredstava.

Nematerijalna sredstva čine kompjuterski program (softver) nabavne vrijednosti od 11.795 KM i ispravke vrijednosti od 9.814 KM. Tokom 2019. godine za iznos obračunate amortizacije od 134 KM izvršeno je smanjenje nematerijalnih stalnih sredstava.

Nekretnine, postrojenja i oprema predstavljaju najveći dio stalnih sredstava. Struktura i promjene na ovoj imovini u 2019. godini prikazana je u tabeli:

		u KM					
	Opis	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Alati, pogonski i kancelarijski namještaj	Transportna sredstva	Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi	Ukupno
1	Nabavna vrijednost						
	na 1. 1. 2019.	104.568	151.585	78.064	37.226	0	371.443
	- direktno povećanje u 2019. godini	0	0	0	0	652	652
	- prenos s pripreme	0	652	0	0	(652)	0
	na 31. 12. 2019.	104.568	152.237	78.064	37.226	0	372.095
2	Akumulirana amortizacija						
	na 1. 1. 2019.	41.409	149.607	76.602	37.226	0	304.844
	- amortizacija za 2019.	1.568	1.026	626	0	0	3.220
	na 31. 12. 2019.	42.977	150.633	77.228	37.226	0	308.064
3	Neto knjigovodstvena vrijednost						
	na 1. 1. 2019.	63.159	1.979	1.462	0	0	66.600
	na 31. 12. 2019.	61.591	1.604	836	0	0	64.031

U okviru materijalnih stalnih sredstava karakteristične su sljedeće pozicije:

Građevinski objekat – poslovni prostor iskazan je u iznosu od 61.591 KM (nabavne vrijednosti 104.568 KM i ispravke vrijednosti 41.409 KM) u kojem se obavlja djelatnost jedne poslovnice Ljekarne. Tokom 2019. godine nije bilo povećanja vrijednosti građevinskih objekata, a smanjenje je izvršeno za iznos obračunate amortizacije (1.568 KM). Ljekarna ne posjeduje dokumentaciju na osnovu koje je knjigovodstveno evidentiran građevinski objekat iskazan u poslovnim knjigama, niti ima odgovarajuću vlasničku dokumentaciju, a prema prezentovanim zemljišnoknjižnim izvancima poslovni prostor je u državnom vlasništvu 1/1 sa pravom korištenja Vojne pošte Mostar. Osim navedenog, Ljekarna obavlja djelatnost u još tri poslovna prostora, koji su prema zemljišnoknjižnim izvancima u državnom vlasništvu (Ante Starčevića 13, Biskupa Buconjića 32 i Stjepana Radića) i za koje ne posjeduje odgovarajuću dokumentaciju o privremenom ili trajnom pravu korištenja. Dva poslovna prostora (depo Rodoč i depo Buna) smještene su u prostorijama Doma zdravlja Rodoč i Doma zdravlja Buna, sa kojima su zaključeni ugovori o korištenju poslovnih prostora bez naknade.

Postrojenja i oprema iskazani su u iznosu od 1.604 KM (nabavne vrijednosti 152.237 KM i ispravke vrijednosti 150.633 KM). Tokom 2019. godine povećana je vrijednost za 652 KM (nabavka štampača i fiskalnog uređaja), a smanjenje je izvršeno za iznos obračunate amortizacije (1.026 KM).

Amortizacija stalnih sredstava vrši se linearnom metodom otpisa, i to za svako pojedinačno sredstvo, a stope koje se koriste kod obračuna amortizacije su: građevinski objekti 1,5%, postrojenja i oprema 10-20%, alat, inventar i kancelarijski namještaj 10-15,5% i transportna sredstva 15,5%.

Ljekarna ne posjeduje vjerodostojnu knjigovodstvenu dokumentaciju na osnovu koje je iskazan poslovni prostor koji koristi (61.591 KM), što nije u skladu s članom 15. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. Također, Ljekarna ne posjeduje odgovarajuću dokumentaciju o vlasništvu poslovnog prostora evidentiranog u poslovnim knjigama, niti dokumentaciju o pravu privremenog ili trajnog korištenja za tri poslovna prostora u državnom vlasništvu, zbog čega ne možemo potvrditi realnost iskazanih stalnih sredstava.

Preporuka:

- **osigurati validnu dokumentacije o vlasništvu ili pravu korištenja poslovnih prostora i njihovoj vrijednosti za imovinu iskazanu u poslovnim knjigama.**

Vlasništvo nad nekretninama

Ljekarna ne posjeduje vlasništvo nad nekretninama, a prema prezentovanim zemljišno - knjižnim izdacima građevinski objekti su u državnom vlasništvu i nisu uknjižena prava korištenja na nekretnine u korist Ljekarne.

6.2.2 Tekuća sredstva

6.2.2.1 Zalihe i roba namijenjena prodaji

Zalihe i roba namijenjena prodaji iskazane su u iznosu od 342.440 KM i odnose se na: lijekove, ortopedska pomagala, suplemente i magistralne pripravke u svim poslovnicama Ljekarne i u odnosu na prethodnu godinu manje su za 27.092 KM.

Pravilnikom o računovodstvenim politikama utvrđena je politika vrednovanja i iskazivanja zaliha. Zalihe robe u poslovnicama Ljekarne vode se po prodajnim cijenama. Tehnika utvrđivanja nabavne vrijednosti, odnosno cijene koštanja je metoda prodaje na malo, a nabavna vrijednost, odnosno cijena koštanja zaliha utvrđuje se primjenom metode prosječnog ponderisanog troška. Najmanje na dan svakog bilansa stanja vrši se procjena neto prodajne vrijednosti svih zaliha, a pojedinačno se vrijednosno otpisuju i svode na neto prodajnu vrijednost. Otpis sitnog inventara vrši se prilikom stavljanja u upotrebu, metodom 100% otpisa, a njegovo isknjižavanje vrši se kada je sredstvo rashodovano.

Zakonski propisi koji uređuju pitanja iz oblasti lijekova i medicinskih sredstava, kao i cijene lijekova, su: državni Zakon o lijekovima i medicinskim sredstvima¹⁰ i Zakon o lijekovima¹¹ na nivou federacije. Vijeće ministara je donijelo Pravilnik o načinu kontrole cijena, načinu oblikovanja cijena lijekova i načinu izvještavanja o cijenama lijekova u BiH¹² i federalni ministar zdravstva Pravilnik o listama lijekova.¹³ **Federalni ministar zdravstva donio je Pravilnik o određivanju visine veleprodajne i maloprodajne marže lijekova,¹⁴ kojim je propisana maksimalna visina maloprodajne marže 25%.**

Tokom 2019. godine nabavke roba vršene su od 40 dobavljača od kojih su nabavljene robe u ukupnoj vrijednosti od 2.421.656 KM, a Odlukom direktorice primarni dobavljač je „Hercegovinalijek“ d.o.o. Mostar, od kojeg je Ljekarna nabavila cca 60% ukupno robe u 2019. godini.

¹⁰ „Službeni glasnik BiH“, broj 58/08

¹¹ „Službene novine FBiH“, broj 109/12

¹² „Službeni glasnik BiH“, broj 3/17

¹³ „Sl. novine FBiH“, br. 45/13, 7/19, a puni naziv ovog pravilnika glasi: Pravilnik o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade listi lijekova u FBiH, načinu stavljanja i skidanju lijekova sa listi lijekova, obavezama ministarstava zdravstva, zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i prometenika lijekova uvrštenih na liste lijekova, kao i korištenje lijekova

¹⁴ „Službene novine FBiH“, broj 40/02; 50/02; 15/06; 09/08

Ljekarna nije sačinila posebna pravila za postupak vođenja pregovora sa dobavljačima, za nabavku roba, izbor i rangiranje dobavljača, koje bi osigurale transparentnost kod nabavke roba, te pravednu i aktivnu konkurenciju tržišta i omogućile nabavke po najpovoljnijim cijenama. Direktorica je u februaru 2019. godine donijela Odluku o izboru primarnog dobavljača, a da prethodno nije utvrdila kriterije i izvršila analizu i komparaciju dobavljača u odnosu na ponuđene uslove od dobavljača. U Odluci je navedeno da je primarni dobavljač „Hercegovinalijek“ d.o.o. izabran na osnovu ponuđenih najpovoljnijih uslova nabavke (najniže cijene, širok asortiman roba, najbolji rokovi plaćanja i najveće stope rabata). Međutim, nije nam prezentovana dokumentacija na osnovu koje se može izvršiti analiza i komparacija ponuda i zaključenih ugovora, te ne možemo potvrditi da je osigurano transparentno i efikasno upravljanje javnim sredstvima, odnosno da je odabrani primarni dobavljač ponudio najpovoljnije uslove, da je osigurana transparentnost kod zaključivanja ugovora, koja bi osigurala pravednu i aktivnu konkurenciju i omogućila nabavke roba po najnižim cijenama. Neuspostavljanje Upravnog odbora Ljekarne imalo je uticaja na poslovanje Ljekarne, kao i na donošenje, usvajanje i primjenu značajnih internih akata. **U nadležnosti Upravnog odbora je usmjeravanje, kontrola i ocjenjivanje rada direktora. Neobavljanje poslova iz nadležnosti Upravnog odbora omogućava direktorici rad bez nadzora i kontrole, a samim tim daje značajne ovlasti u odlučivanju i upravljanju javnim sredstvima, posebno u dijelu izbora dobavljača i nabavka roba, što nije u skladu sa članom 27. Zakona o ustanovama, članom 65. Zakona o zdravstvenoj zaštiti u FBiH i Statutom.**

Najvećih sedam dobavljača od kojih je nabavljeno cca 92% robe su: „Hercegovinalijek“ d.o.o. Mostar (1.436.700 KM), „Inter promet“ d.o.o. Sarajevo (311.753 KM), „Tuzlafarm“ d.o.o. Tuzla (178.964 KM), „Natura pharm“ d.o.o. Široki Brijeg (115.924 KM), „Phoenix pharma“ d.o.o. Bijeljina (78.292 KM), „Džajić Commerce“ d.o.o. Ljubuški (71.689 KM) i „Oktal pharma“ d.o.o. Sarajevo (34.411 KM).

Ugovorima sa dobavljačima regulisani su uslovi isporuke robe iz ponuđenog asortimana, rabati, rokovi plaćanja, rokovi isporuke i uslovi povrata robe. Nabavke robe u svim poslovnica se vrše svakodnevno, a dobavljači ispostavljaju fakture za nabavku robe za svaku poslovnicu posebno.

Nisu sačinjene interna pravila za pregovaranje sa dobavljačima, rangiranje i zaključivanje ugovora sa dobavljačima, niti je donesen poseban dokument na osnovu kojeg bi se mogla izvršiti analiza i komparacija zaključenih ugovora. Iako je direktorica Ljekarne u februaru 2019. godine donijela Odluku o izboru primarnog dobavljača, ne možemo potvrditi da su nabavke roba vršene po najnižim cijenama. Neobavljanje poslova iz nadležnosti Upravnog odbora (usmjeravanje, kontrola i ocjenjivanja rada direktorice) daje značajne ovlasti direktorici, naročito kod zaključivanja ugovora sa dobavljačima, izbora i rangiranja dobavljača. Stoga ne možemo potvrditi da je osigurana transparentnost i efikasnost upravljanja javnim sredstvima, ni da su nabavke roba izvršene po najpovoljnijim uslovima.

Za evidentiranje nabavke robe i izradu kalkulacija maloprodajnih cijena u svim organizacionim jedinicama Ljekarne primjenjuje se program za robno knjigovodstvo – Koming, u kojem se također evidentira realizacija (prodaja) robe. Robno knjigovodstvo sadrži podatke o količini, nabavnoj i prodajnoj cijeni za cjelokupan asortiman roba, gdje su svi artikli kodirani i vode se pod određenom šifrom. Zaduženje robe u svim poslovnica Ljekarne vrši se na način da se po prijemu robe i fakture izrađuje kalkulacija maloprodajne cijene sa ukalkulisanom razlikom u cijeni od 25% (maksimalno dozvoljena) i PDV-om. Izrađene kalkulacije (primke robe) u finansijskom knjigovodstvu evidentiraju se na način da se za maloprodajnu vrijednost robe iskazanu na kalkulaciji zadužuju zalihe, a odobrava razlika u cijeni, PDV i obaveze prema dobavljaču. Uvidom u uzorkovanu dokumentaciju utvrđeno je da dobavljači knjižna odobrenja ispostavljaju uz fakture nabavke (rabati na ostvareni promet, rabati odobreni od proizvođača, za dobru poslovnu saradnju i prirodni rabati), koji se knjigovodstveno evidentiraju u korist prihoda, a umanjuju se obaveze prema dobavljačima i PDV. **Knjižna odobrenja u iznosu od 182.868 KM knjigovodstveno su evidentirana na konto finansijskih prihoda, iako imaju obilježje popusta na nabavljenu robu i za njihove iznose trebalo je umanjiti nabavnu vrijednost robe, odnosno troškove nabavne vrijednosti robe u skladu sa tačkom 11. MRS-a 2 – Zalihe. Za rabate odobrene na dobru poslovnu saradnju (na nivou mjeseca, kvartala ili godine) u iznosu od 56.668 KM, koji su također evidentirani na finansijske prihode, ne možemo potvrditi da su odobreni na osnovu zaključenih ugovora, nije izvršena analiza i odobrenih rabata, niti su uredno zavedeni u pomoćne knjige i kao takvi ne predstavljaju vjerodostojnu dokumentaciju (detaljnije u tačkama 6.1.1.2 i 6.2.4.1. Izvještaja).**



Kod obračuna maloprodajne cijene robe na zalihi ukalkuliše se maksimalno dozvoljena razlika u cijeni, a svaki dodatno odobreni popust za nabavljenu robu (lijekove) utiče na povećanje razlike u cijeni iznad dozvoljenih 25%, što nije u skladu s Pravilnikom o određivanju visine veleprodajne i maloprodajne cijene lijekova. Za ostale robe kojima prometuje Ljekarna kod formiranja maloprodajnih cijena nema ograničenja u pogledu određivanja maloprodajne marže, odnosno za takve robe i usluge cijene se formiraju slobodno, u skladu sa članom 5. Pravilnika o uslovima i načinu formiranja cijena proizvoda, roba i usluga. Formiranje cijena ostalih roba je u isključivoj nadležnosti menadžmenta (cijene se formiraju slobodno), odnosno određuju se zavisno od konkurentnosti na tržištu.

Kod unosa podataka u finansijsko knjigovodstvo ponavlja se posao koji je već obavljen prilikom zaduženja robe i izrade kalkulacija u poslovnica, odnosno vrši se evidentiranje zaliha (primka iz robnog knjigovodstva), te ponovni unos svih računa dobavljača kako bi se evidentirale obaveze, kao i evidentiranje realizacije prodane robe u poslovnica Ljekarne. Ovako sistemski neuvezana evidencija robe (zaduženja, izrade kalkulacija maloprodajnih cijena, razduženja) zahtijeva duplo vrijeme za evidentiranje u robnom, a nakon toga u finansijskom knjigovodstvu, te utiče na smanjenu efikasnost i ekonomičnost osoba zaduženih za te poslove.

Zbog neadekvatnog informacionog sistema (u potpunosti odvojenih i nekompatibilnih robnih i finansijskih evidencija) Ljekarna nije u mogućnosti pratiti sistemsko evidentiranje zaduženja, razduženja i stanja zaliha, zbog čega je onemogućeno i praćenje realizacije ugovora sa dobavljačima, a posebno ugovorenih rabata i praćenja odobrenih popusta po vrsti robe na koju se odnose.

Preporuke:

- *sačiniti akt kojim će se regulisati postupak vođenja pregovora, kriteriji rangiranja dobavljača, kao i način zaključivanja ugovora sa dobavljačima, kako bi se omogućila transparentnost kod zaključivanja ugovora i nabavka robe po najpovoljnijim uslovima;*
- *za odobrene rabate koji imaju obilježje popusta korigovati nabavnu vrijednost prodane robe ili nabavnu vrijednost nepodatih zaliha, u skladu s tačkom 11 MRS-a 2 – Zalihe;*
- *sistemski ograničiti maloprodajnu razliku u cijeni na maksimalno dozvoljeni iznos utvrđen Pravilnikom o određivanju visine veleprodajne i maloprodajne marže lijekova;*
- *uspostaviti informacioni sistem kojim bi se omogućilo sistemsko evidentiranje zaduženja, razduženja i stanja zaliha, te osiguralo praćenje odobrenih popusta po vrstama lijeka.*

6.2.2.2 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti na 31. 12. 2019. godine iskazani su u iznosu od 14.614 KM, od čega su 14.3590 KM sredstva na glavnom transakcijskom računu kod UniCredit banke i sredstva u blagajni u iznosu od 264 KM. Ljekarna je imala zaključen Ugovor o transakcijskom računu kod Intesa Sanpaolo banke d.d. BiH, preko kojeg u 2019. godini nije bilo platnog prometa, a u junu 2020. godine transakcijski račun je ugašen.

Pravilnikom o blagajničkom poslovanju Ljekarne (2014. godina) uređena je organizacija blagajničkog poslovanja na način da se cjelokupan promet gotovinskih novčanih sredstava evidentira kroz jednu KM blagajnu. Blagajnički maksimum se utvrđuje svaki mjesec odlukom direktorice i iznosio je 300 KM. Svakodnevno se u blagajnu polažu pazari ostvareni u poslovnim jedinicama Ljekarne, a nakon toga na transakcijski račun. Novi Prijedlog pravilnika o blagajničkom poslovanju Ljekarne direktorica je donijela u aprilu 2020. godine.

Konstatovali smo da nisu provedeni postupci javnih nabavki za nabavku usluga platnog prometa. Ugovor o otvaranju transakcijskog računa sa „UniCredit bank“ d.d. Mostar Ljekarna je zaključila 6. 6. 2000. godine na neodređeno vrijeme i bio je na snazi do 19. 4. 2018. godine, kada je zaključen novi, također na neodređeno vrijeme.

Obavljanje platnog prometa vrši se uz obračun i plaćanje naknade u skladu sa zaključenim ugovorom, a trošak bankarskih usluga za 2019. godinu iznosio je 6.292 KM (naknade za kartično plaćanje 5.381 KM i naknade platnog prometa u zemlji 911 KM). **Navedeno nije u skladu sa Aneksom II dio A Zakona o javnim nabavkama¹⁵, koji se odnosi na kategorije usluga koje se dodjeljuju u skladu s postupcima javnih nabavki (finansijske/bankarske usluge).**

Preporuka:

- *ugovore za pružanje finansijskih/bankarskih usluga sa bankama zaključivati nakon provedene procedure nabavke, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.*

6.2.2.3 Kratkoročna potraživanja i kratkoročni plasmani

Na datum bilansa u finansijskim izvještajima iskazana su sljedeća kratkoročna potraživanja i kratkoročni plasmani:

	31. 12. 2019.	31. 12. 2018.
POTRAŽIVANJA	149.032	123.928
Kratkoročna potraživanja	144.345	120.268
Kupci u zemlji	142.120	118.043
Druga kratkoročna potraživanja	2.225	2.225
Kratkoročni finansijski plasmani	4.687	3.660

Potraživanja od prodaje iskazana su u iznosu od 144.345 KM, a odnose se na potraživanja od kupaca (142.120 KM) i druga kratkoročna potraživanja (2.225 KM). Najveći dio potraživanja od kupaca u zemlji odnosi se na potraživanje od Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona u iznosu od 140.579 KM za prodane lijekove i medicinska sredstva na recept iz decembra 2019. godine. Ljekarna je poslala konfirmacije salda dužnicima u skladu sa članom 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH putem kojih je potvrđeno 99% potraživanja.

6.2.3 Kapital

Na datum bilansa iskazan je kapital sa sljedećom strukturom:

	31. 12. 2019.	31. 12. 2018.
KAPITAL	104.144	103.891
Osnovni kapital	166.914	166.914
Državni kapital	2.000	2.000
Ostali državni kapital	164.914	164.914
Neraspoređena dobit	105.325	105.072
Gubitak do visine kapitala	(168.095)	(168.095)

Osnovni kapital u finansijskim izvještajima iskazan je u iznosu od 166.914 KM, a u sudskom registru vrijednost upisanog kapitala iskazana je u iznosu od 2.000 KM. Za ostali državni kapital u iznosu od 164.914 KM nije prezentovana dokumentacija na osnovu koje je izvršeno knjigovodstveno evidentiranje.

Neraspoređena dobit iskazana je u iznosu od 105.325 KM, a odnosi se na evidentiranu dobit ranijeg perioda (105.072 KM) i na neraspoređenu dobit izvještajne godine (253 KM).

Gubitak do visine kapitala iskazan je u iznosu od 168.096 KM i odnosi se na gubitak ranijeg perioda.

Preporuka:

- *uskладiti iskazani osnovni kapital u poslovnim knjigama i u sudskom registru.*

¹⁵ „Sl. glasnik BiH“, br. 39/14

6.2.4 Obaveze

6.2.4.1 Kratkoročne obaveze

Kratkoročne obaveze iskazane su u iznosu od 467.954 KM, a njihova struktura prikazana je u tabeli: u KM

	31. 12. 2019.	31. 12. 2018.
KRATKOROČNE OBAVEZE	467.954	493.854
Obaveze iz poslovanja	453.258	485.409
Druge obaveze	2	0
Obaveze za PDV	14.644	8.436
Obaveze za ostale poreze i druge dažbine	50	9

Obaveze iz poslovanja (453.258 KM) odnose se na obaveze prema dobavljačima u zemlji, a najznačajnije su prema dobavljačima od kojih je izvršena nabavka lijekova i ostalih proizvoda namijenjenih daljoj prodaji, i to: Hercegovinalijek d.o.o. (420.063 KM), Tuzlafarm d.o.o. (24.306 KM) i Natura Pharm d.o.o. (3.271 KM). Najveće obaveze su iskazane prema Hercegovinalijeku d.o.o. Mostar sa kojim je Ljekarna za 2019. godinu zaključila dva kupoprodajna ugovora (Ugovor za nabavku komercijalnih roba i Ugovor za nabavku roba sa esencijalne liste lijekova). Ugovorima se obavezala kupovati farmaceutske i druge proizvode iz registrovane djelatnosti prodavača, sa asortimana roba koje nudi dobavljač. Isporučka roba vrši se na osnovu dnevnih narudžbi kupca, a dobavljač dostavlja robu u poslovnice Ljekarne, te po dostavi robe izdaje fakturu koja sadrži vrstu, količinu, cijenu isporučene robe i rok plaćanja.

Obavljenom revizijom konstatovali smo da je u poslovnim knjigama Ljekarne iskazano stanje obaveza prema Hercegovinalijeku d.o.o. u iznosu od 420.063 KM i manje je za 66.537 KM u odnosu na prezentovani Izvod otvorenih stavki na 31. 12. 2019. godine, prema kojem obaveze Ljekarne iznose 486.600 KM. Izvod otvorenih stavki Ljekarna je potvrdila 6. 2. 2020. godine, a da prethodno nije izvršila usaglašavanje iskazanog stanja u poslovnim knjigama sa Izvodom otvorenih stavki dobavljača, što nije u skladu sa članom 28. Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. Za iskazano neslaganje prezentovan je pregled izdatih računa Hercegovinalijeka d.o.o. u 2019. godini, koji nisu evidentirani u poslovnim knjigama Ljekarne u ukupnom iznosu od 16.229 KM (nabavka evidentirana u januaru 2020. godine) i knjižne obavijesti o naknadno odobrenom popustu na ime dobre poslovne saradnje u ukupnom iznosu od 49.816 KM, koji nisu iskazani na Izvodu otvorenih stavki dobavljača. Uvidom u knjižne obavijesti evidentirane u poslovnim knjigama Ljekarne utvrdili smo da se dostavljena knjižna odobrenja unose u računovodstveni sistem bez prethodne provedene kontrole sa stanovišta formalne, suštinske ili računске ispravnosti, a ne vrši se ni kontrola i analiza ispravnosti obračuna rabata utvrđenih ugovorima sa dobavljačima. Knjižna odobrenja nisu uredno zaprimljena i evidentirana kroz pomoćne knjige, odnosno u knjigu primljenih računa, nije provedena kontrola dokumenta, nisu ovjereni prijemnim pečatom, niti su u većini slučajeva upisani datumi prijema. S obzirom na to da navedeni dokumenti nisu iskazani na Izvodu otvorenih stavki dobavljača, ne možemo potvrditi da mogu predstavljati vjerodostojne dokumente na osnovu kojih je izvršeno knjigovodstveno evidentiranje, u skladu sa članom 15. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Ne možemo potvrditi iskazano stanje obaveza prema dobavljačima, jer se značajno razlikuje stanje obaveza prema Hercegovinalijeku d.o.o. u poslovnim knjigama Ljekarne i na Izvodu otvorenih stavki dobavljača, koji je Ljekarna potvrdila. Nismo se uvjerali da knjižna odobrenja koja nisu iskazana na Izvodu otvorenih stavki dobavljača (49.816 KM) predstavljaju vjerodostojnu dokumentaciju na osnovu koje je izvršeno knjigovodstveno evidentiranje, što nije u skladu s članom 15. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Obaveze za PDV iskazane su u iznosu od 14.644 KM, a odnose se na obaveze za decembar 2019. godine, koje su izmirene 10. 1. 2020. godine.

Preporuka:

- ***evidentiranje poslovnih događaja vršiti na osnovu vjerodostojne dokumentacije, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.***

6.2.5 Popis sredstava i obaveza

Direktorica je 28. 11. 2019. godine donijela Odluku o godišnjem popisu i osnivanju komisije za popis, kojom je imenovana: Glavna popisna komisija, Komisija za popis materijalnih i nematerijalnih sredstava, Komisija za popis zaliha i Komisija za popis novčanih sredstava, ulaganja, potraživanja i obaveza. Odlukom je definisano da organizacijom popisa rukovodi direktorica, da će se popis obaviti u periodu od 30. 11. do 31. 12. 2019. godine, a pojedinačne rokove za popis utvrdit će svaka od imenovanih komisija u svom planu, kao i da izvještaje o izvršenom popisu predsjednici komisija trebaju dostaviti predsjedniku glavne komisije najkasnije do 7. 1. 2020. godine, a Elaborat o popisu treba sačiniti i dostaviti direktorici do 31. 1. 2020. godine. Uz Elaborat je potrebno priložiti izvještaje pojedinačnih popisnih komisija i specifikaciju popisnih lista po mjestima popisa, analitičkim i sintetičkim kontima glavne i pomoćnih knjiga, izjave odgovornih osoba, obrazloženja nastalih razlika i prijedloge o otpisima.

Elaborat o popisu sačinjen je u formi zabilješke i daje opisno podatke o ostvarenim prihodima, rashodima, načinu finansiranja, evidentiranja zaliha i novčanih sredstava i zbirnom iznosu potraživanja i obaveza. Popis sredstava i obaveza nije obavljen prije sastavljanja Godišnjih finansijskih izvještaja, jer je rukovodstvo izvještaje odobrilo 17. 2. 2020. godine, a Elaborat sačinjen 28. 2. 2020. godine, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Popisne komisije nisu sačinile pojedinačne izvještaje o izvršenom popisu, a nisu nam prezentovane ni naturalne popisne liste.

Za iskazani poslovni prostor Ljekarna nema vjerodostojnu dokumentaciju na osnovu koje je izvršeno knjigovodstveno evidentiranje i na osnovu koje je utvrđena vrijednost stalnih sredstava, niti posjeduje dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja nekretnina i popisom nije moguće utvrditi stvarno stanje, niti izvršiti usaglašavanje.

Komisija za popis zaliha izvršila je naturalni popis zaliha robe, a da dio robe nabavljene u decembru 2019. godine (od Hercegovinalijeka d.o.o.) u iznosu od 16.229 KM (knjigovodstveno evidentiran u januaru 2020. godine) nije popisala, odnosno u popisnim listama nije konstatovala da se radi o robi koja je nabavljena u 2019. godini, a u robnom i finansijskom knjigovodstvu nije evidentirana. Stoga ne možemo potvrditi da je izvršen stvarni naturalni popis, jer da je roba stvarno popisana, morale bi se javiti razlike kod usaglašavanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom. Izvještajem o popisu uopće nije obuhvaćen popis novčanih sredstava, potraživanja i obaveza.

Obavljenom revizijom konstatovali smo da nije izvršen popis obaveza, a samim tim ni usaglašavanje obaveza prema dobavljačima (konfirmacija salda) prije sastavljanja finansijskih izvještaja, jer iskazano stanje obaveza prema dobavljaču Hercegovinalijek d.o.o. u poslovnim knjigama značajno se razlikuje (za 66.537 KM) u odnosu na stanje iskazano u Izvodu otvorenih stavki dobavljača, koji je Ljekarna potvrdila bez obrazloženih razlika iskazanih stanja. Komisija za popis nije utvrdila razloge neslaganja, niti je izvršeno usaglašavanje obaveza prema dobavljaču prije sastavljanja finansijskih izvještaja, što nije u skladu sa članom 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH (detaljnije u tački 6.2.4.1 Izvještaja).

Nije izvršen popis imovine i obaveza s ciljem da se utvrdi njihovo stvarno stanje, a samim tim nije izvršeno ni usklađivanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim, što nije u skladu sa članovima 25. i 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Preporuka:

- **popisom utvrditi stvarno stanje sredstava i obaveza, te izvršiti njihovo usklađivanje sa knjigovodstvenim stanjem, u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.**



6.3 IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

U Izvještaju o novčanim tokovima iskazane su ukupne novčane isplate u iznosu od 20.955 KM, što je rezultiralo negativnim novčanim tokom od 20.955 KM. Izvještaj o novčanom toku sastavljen je prema indirektnoj metodi, u skladu sa MRS-om 7 – Izvještaj o novčanim tokovima.

6.4 IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

Izvještaj o promjenama na kapitalu za 2019. godinu sačinjen je u skladu s važećim propisima, pri čemu su iskazane vrijednosti na pojedinim pozicijama usklađene sa iskazanim vrijednostima u Bilansu stanja i Bilansu uspjeha.

6.5 BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

Bilješke uz Godišnje finansijske izvještaje nisu sačinjene u skladu s zahtjevima MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja, i zahtjevima ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja. Bilješke u određenim dijelovima ne odražavaju činjenično stanje, dati su statistički podaci po bilansnim pozicijama (povećanje, smanjenje, udio), nisu date potrebne informacije i dodatna pojašnjenja korisnicima finansijskih izvještaja. Također, navedeno je da su zalihe vrednovane u skladu s MRS-om 2 – Zalihe, kao i da se rashodi priznaju na osnovu direktne povezanosti između nastalih troškova po principu sučeljavanja prihoda i rashoda, odnosno rashodi nabavne vrijednosti prodane robe priznaju se istodobno kao i prihodi od prodane robe.

Međutim, obavljenom revizijom konstatovali smo da zalihe i rashodi nabavne vrijednosti prodane robe nisu vrednovani ni priznati kako je navedeno u Bilješkama uz finansijske izvještaje, odnosno informacije koje su sadržane u njima ne odražavaju činjenično stanje (tačke 6.1.2.1 i 6.2.2.1 Izvještaja).

Preporuka:

- *Bilješke uz finansijske izvještaje sačinjavati u skladu sa zahtjevima MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja i zahtjevima ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja na način da odražavaju činjenično stanje.*

7. JAVNE NABAVKE

Ljekarna nije donijela Plan javnih nabavki za 2019. godinu, što nije u skladu s članom 17. Zakona o javnim nabavkama. Nisu doneseni interni akti kojima se uređuju procedure nabavke roba i usluga.

Tokom 2019. godine izvršene su nabavke roba i usluga za internu potrošnju, odnosno roba koje nisu namijenjene za dalju prodaju, i to: usluge održavanja programskih softvera i fiskalnih uređaja (6.976 KM), usluge tehničke zaštite (4.850 KM), potrošni materijal i sanitarije (3.842 KM), uredski materijal (3.753 KM), gorivo (2.950 KM), računovodstvene usluge (2.700 KM) i usluge premije osiguranja (1.110 KM). Za ove nabavke nisu primijenjene odredbe utvrđene članom 4. Zakona o javnim nabavkama. Ugovori su zaključeni sa dobavljačima za nabavku usluga: održavanja programskih softvera i fiskalnih uređaja, tehničke zaštite i premije osiguranja, dok je za ostale nabavke jedini dokument na osnovu kojeg se može potvrditi da je izvršena nabavka – faktura dobavljača.

Također, nije proveden postupak javnih nabavki za zaključene ugovore o bankarskim/finansijskim uslugama (detaljnije u tački 6.2.2.2 Izvještaja).

Nije sačinjen Plan javnih nabavki za 2019. godinu, niti su doneseni interni akti kojima se uređuju procedure nabavki roba. Nisu provedeni odgovarajući postupci javnih nabavki roba i usluga koje nisu namijenjene za dalju prodaju, u skladu s članom 4. Zakona o javnim nabavkama.

Preporuka:

- donijeti Plan javnih nabavki, a nabavke roba i usluga koje nisu namijenjene prodaji provoditi u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

8. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Ljekarna je 17. 8. 2020. godine dostavila komentar na Nacrt izvještaja o izvršenoj finansijskoj reviziji za 2019. godinu.

U komentaru su navedene određene aktivnosti poduzete u 2020. godini, a odnose se na: usklađivanje Prijedloga pravilnika o radu sa Zakonom o radu; iniciranje aktivnosti prema osnivaču radi imenovanja organa upravljanja i pribavljanja dokumentacije o poslovnim prostorima koje koriste; uspostavljanje unutrašnjeg nadzora nad radom organizacijskih jedinica; sačinjavanje Prijedloga pravilnika o vođenju pregovora sa dobavljačima; sačinjavanje Prijedloga pravilnika o direktnom sporazumu; provođenje dijela postupaka javnih nabavki i povezivanje softverskih programa koje se planira implementirati do kraja godine.

Ljekarna je navela da će nastojati u što kraćem periodu ispoštovati i druge preporuke date u Izvještaju o finansijskoj reviziji za 2019. godinu.

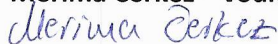
Rukovoditeljica Sektora
za finansijsku reviziju

Mira Pažin



Tim za reviziju

Merima Čerkez – voditeljica tima



Katica Galić – članica tima



IV PRILOG: GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI



Bilans uspjeha za period od 1. 1. do 31. 12. 2019. godine			
Naziv pravnog lica: Gradska ljekarna Mostar			
RB	Pozicija	Tekuća godina	Prethodna godina
A)	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
	POSLOVNI PRIHODI I RASHODI		
I	Poslovni prihodi (od 1 do 4)	2.824.864	2.741.113
1	Prihodi od prodaje robe	2.690.910	2.603.714
2	Prihodi od prodaje učinaka	126.884	132.314
3	Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka	0	0
4	Ostali poslovni prihodi	7.070	5.086
II	Poslovni rashodi (od 1 do 9)	3.066.075	2.964.698
1	Nabavna vrijednost prodane robe	2.352.556	2.276.153
2	Materijalni troškovi	23.212	21.858
3	Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	641.862	612.792
4	Troškovi proizvodnih usluga	12.841	10.911
5	Amortizacija	3.354	3.449
6	Troškovi rezervisanja	0	0
7	Nematerijalni troškovi	32.350	39.535
8	Povećanje vrijednosti zaliha učinaka	0	0
9	Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka	0	0
III	Dobit od poslovnih aktivnosti (I-II)	0	0
	Gubitak od poslovnih aktivnosti (II-I)	241.211	223.585
	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI		
IV	Finansijski prihodi (od 1 do 6)	241.866	224.503
1	Finansijski prihodi od povezanih pravnih lica	0	0
2	Prihodi od kamata	4	4
3	Pozitivne kursne razlike	0	0
4	Prihodi od efekata valutne klauzule	0	0
5	Prihodi od učešća u dobiti zajedničkih ulaganja	0	0
6	Ostali finansijski prihodi	241.862	224.499
V	Finansijski rashodi (od 1 do 5)	0	0
1	Finansijski rashodi iz odnosa s povezanim pravnim licima	0	0
2	Rashodi kamata	0	0
3	Negativne kursne razlike	0	0
4	Rashodi iz osnova valutne klauzule	0	0
5	Ostali finansijski rashodi	0	0
VI	Dobit od finansijskih aktivnosti (IV-V)	241.866	224.503
	Gubitak od finansijske aktivnosti (V-IV)	0	0
VII	Dobit redovne aktivnosti (III-VI) > 0	655	918
VIII	Gubitak od redovne aktivnosti (III-VI) < 0	0	0
	OSTALI PRIHODI I RASHODI		
IX	Ostali prihodi i dobici (od 1 do 9)	158	256
1	Dobici od prodaje stalnih sredstava	0	0
2	Dobici od prodaje investicionih nekretnina	0	0
3	Dobici od prodaje bioloških sredstava	0	0
4	Dobici od prodaje učešća u kapitalu i vrijednosnih papira	0	0
5	Dobici od prodaje materijala	0	0
6	Viškovi	158	256
7	Naplaćena otpisana potraživanja	0	0
8	Prihodi po osnovu ugovorene zaštite od rizika	0	0
9	Otpis obaveza, ukinuta rezervisanja i ostali prihodi	0	0
X	Ostali rashodi i gubici (od 1 do 9)	560	271
1	Gubici od prodaje i rashodovanja stalnih sredstava	0	0
2	Gubici od prodaje i rashodovanja investicionih nekretnina	0	0
3	Gubici od prodaje i rashodovanja bioloških sredstava	0	0
4	Gubici od prodaje učešća u kapitalu i vrijednosnih papira	0	0
5	Gubici od prodaje materijala	0	0
6	Manjkovi	0	0
7	Rashodi iz osnova zaštite od rizika	0	0



8	Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja	0	2
9	Rashodi i gubici na zalihama i ostali rashodi	560	269
XI	Dobit po osnovu ostalih prihoda i rashoda (IX-X)	0	0
XII	Gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (X-IX)	402	15
	PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI SREDSTAVA		
1	Prihodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava	0	0
2	Rashodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava	0	0
3	Povećanje vrijednosti specifičnih stalnih sredstava	0	0
4	Smanjenje vrijednosti specifičnih stalnih sredstava	0	0
XIII	Dobit od usklađivanja vrijednosti (1-2+3-4) > 0	0	0
XIV	Gubitak od usklađivanja vrijednosti (1-2+3-4) < 0	0	0
1*	Prihodi iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravki neznačajnih grešaka iz ranijih perioda	0	0
2*	Rashodi iz osnova promjena računovodstvenih politika i ispravki neznačajnih grešaka iz ranijih perioda	0	0
	DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA	0	0
XV	Dobit neprekinutog poslovanja prije poreza (VII-VIII+XI-XII+XIII-XIV+1*-2*) > 0	253	903
XVI	Gubitak neprekinutog poslovanja prije poreza (VII-VIII+XI-XII+XIII-XIV+1*-2*) < 0	0	0
	POREZ NA DOBIT NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
1**	Porezni rashodi perioda	0	0
2**	Odloženi porezni rashodi perioda	0	0
3**	Odloženi porezni prihodi perioda	0	0
	NETO DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XVII	Neto dobit neprekinutog poslovanja (XV-XVII - 1** - 2** + 3**) > 0	253	903
XVIII	Neto gubitak neprekinutog poslovanja (XV-XVII - 1** - 2** + 3**) < 0	0	0
	DOBIT ILI GUBITAK PREKINUTOG POSLOVANJA		
XIX	Neto dobit prekinutog poslovanja	0	0
XX	Neto gubitak prekinutog poslovanja	0	0
	NETO DOBIT ILI GUBITAK PERIODA	0	0
XXI	Neto dobit perioda (XVII-XVIII+XIX-XX) > 0	253	903
XXII	Neto gubitak perioda (XVII-XVIII+XIX-XX) < 0	0	0
B)	OSTALA SVEOBUHvatNA DOBIT ILI GUBITAK	0	0
1	Dobici utvrđeni direktno u kapitalu	0	0
2	Gubici utvrđeni direktno u kapitalu	0	0
3	Obračunati odloženi porez na ostalu sveobuhvatnu dobit	0	0
XXIII	Neto ostala sveobuhvatna dobit (1-2-3) > 0	0	0
XXIV	Neto ostali sveobuhvatni gubitak (1-2-3) < 0	0	0
	Ukupna neto sveobuhvatna dobit perioda (XXI-XXII+XXIII-XXIV) > 0	253	903
	Ukupna neto sveobuhvatna dobit perioda (XXI-XXII+XXIII-XXIV) < 0	0	0
		0	0
	Neto dobit/gubitak perioda prema vlasništvu (XXI ili XXII)	0	0
	a) vlasnicima matice	253	903
	b) vlasnicima manjinskih interesa		
	Neto dobit/gubitak perioda prema vlasništvu (XXIII ili XXIV)	0	0
	a) vlasnicima matice	0	0
	b) vlasnicima manjinskih interesa		
	Zarada po dionici:		
	a) obična	0	0
	b) razdijeljena		
	Prosječan broj zaposlenih:		
	- na bazi sati rada	27	24
	- na bazi stanja krajem mjeseca	27	24

Rukovodstvo je finansijske izvještaje odobrilo 17. 2. 2020. godine.

Direktorica
Miljana Zovko

Bilans stanja na 31. 12. 2019. godine					
Naziv pravnog lica: Gradska ljekarna Mostar					
1	2	Iznos tekuće godine			Iznos prethodne godine /neto/
		Bruto	Ispravka vrijednosti	NETO (3-4)	
		3	4	5	6
	AKTIVA				
	A) STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI (od 1 do 8)	384.541	318.529	66.012	68.715
1	Nematerijalna sredstva	11.795	9.814	1.981	2.115
2	Nekretnine, postrojenja i oprema	372.746	308.715	64.031	66.600
3	Investicione nekretnine	0	0	0	0
4	Biološka sredstva	0	0	0	0
5	Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva	0	0	0	0
6	Dugoročni finansijski plasmani	0	0	0	0
7	Druga dugoročna potraživanja	0	0	0	0
8	Dugoročna razgraničenja	0	0	0	0
	B) ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	0	0	0	0
	C) TEKUĆA SREDSTVA (od 1 do 2)	4.586.860	4.080.774	506.086	529.030
1	Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	4.423.214	4.080.774	342.440	369.532
2	Gotovina, kratkoročna potraživanja i kratkoročni plasmani	163.646	0	163.646	159.498
	D) ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	0	0	0	0
	E) GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	0	0	0	0
	I) POSLOVNA AKTIVA (A+B+C+D+E)	4.971.401	4.399.303	572.098	597.745
	II) Vanbilansna evidencija – vanbilansna aktiva	0	0	0	0
	UKUPNO AKTIVA (I+II)	4.971.401	4.399.303	572.098	597.745
	PASIVA				
	A) KAPITAL (od 1 do 10)	0	0	104.144	103.891
1	Osnovni kapital	0	0	166.914	166.914
2	Upisani neuplaćeni kapital	0	0	0	0
3	Emisiona premija	0	0	0	0
4	Rezerve	0	0	0	0
5	Revalorizacione rezerve	0	0	0	0
6	Nerealizovani dobiti	0	0	0	0
7	Nerealizovani gubici	0	0	0	0
8	Neraspoređena dobit	0	0	105.325	105.072
9	Gubitak do visine kapitala	0	0	168.095	168.095
10	Otkupljene vlastite dionice i udjeli	0	0	0	0
	B) DUGOROČNA REZERVISANJA	0	0	0	0
	C) DUGOROČNE OBAVEZE	0	0	0	0
	D) ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	0	0	0	0
	E) KRATKOROČNE OBAVEZE (1 do 8)	0	0	467.954	493.854
1	Kratkoročne finansijske obaveze	0	0	0	0
2	Obaveze iz poslovanja	0	0	453.258	485.409
3	Obaveze iz specifičnih poslova	0	0	0	0
4	Obaveze po osnovu plaća, nak. i ostalih primanja zaposlenih	0	0	0	0
5	Druge obaveze	0	0	2	0
6	Obaveze za PDV	0	0	14.644	8.436
7	Obaveze za ostale poreze i druge dažbine	0	0	50	9
8	Obaveze za porez na dobit	0	0	0	0
	F) PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	0	0	0	0
	G) ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	0	0	0	0
	I) POSLOVNA PASIVA (A+B+C+D+E+F+G)	0	0	572.098	597.745
	II) Vanbilansna evidencija – vanbilansna pasiva	0	0	0	0
	UKUPNO PASIVA (I+II)	0	0	572.098	597.745

Rukovodstvo je finansijske izvještaje odobrilo 17. 2. 2020. godine.

Direktorica
Miljana Zovko



Izveštaj o gotovinskim tokovima za period od 1. 1. do 31. 12. 2019. godine (Indirektna metoda)				
Naziv pravnog lica: Gradska ljekarna Mostar				
	Opis	Oznaka (+, -)	IZNOS	
			Tekuća godina	Prethodna godina
A. GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI				
1	Neto dobit (gubitak) za period		253	903
	Usklađenje za:			
2	Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih sredstava	+	134	134
3	Gubici (dobici) od otuđenja nematerijalnih sredstava	+ (-)	0	0
4	Amortizacija/vrijednost usklađivanja materijalnih sredstava	+	3.220	3.314
5	Gubici (dobici) od otuđenja materijalnih sredstava	+ (-)	0	0
6	Usklađenja iz osnova dugoročnih finansijskih sredstava	+ (-)	0	0
7	Nerealizovani rashodi (prihodi) od kursnih razlika	+ (-)	0	0
8	Ostala usklađenja za negotovinske stavke	+ (-)	0	0
9	Ukupno (od 2 do 8)		3.354	3.448
10	Smanjenje (povećanje) zaliha	+ (-)	27.092	12.239
11	Smanjenje (povećanje) potraživanja od prodaje	+ (-)	(24.077)	(8.291)
12	Smanjenje (povećanje) drugih potraživanja	+ (-)	0	0
13	Smanjenje (povećanje) aktivnih vremenskih razgraničenja	+ (-)	0	0
14	Povećanje (smanjenje) obaveza prema dobavljačima	+ (-)	(32.151)	(30.699)
15	Povećanje (smanjenje) drugih obaveza	+ (-)	6.251	671
16	Povećanje (smanjenje) pasivnih vremenskih razgraničenja	+ (-)	0	0
17	Ukupno (od 10 do 16)		(22.885)	(26.080)
18	Neto gotovinski tok od poslovnih aktivnosti (1+-9+-17)		(19.278)	(21.729)
B. GOTOVINSKI TOKOVI IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI				
19	Prilivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (od 20 do 25)		0	0
20	Prilivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	+	0	0
21	Prilivi iz osnova prodaje dionica i udjela		0	0
22	Prilivi iz osnova prodaje stalnih sredstava	+	0	0
23	Prilivi iz osnova kamata	+	0	0
24	Prilivi od dividendi i učešća u dobiti	+	0	0
25	Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	+	0	0
26	Odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (od 27 do 30)		1.678	1.943
27	Odlivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	-	1.027	(598)
28	Odlivi iz osnova kupovine dionica i udjela	-	0	0
29	Odlivi iz osnova kupovine stalnih sredstava	-	651	2.541
30	Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	-	0	0
31	Neto priliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (19-26)		0	0
32	Neto odliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (26-19)		1.678	1.943
C. GOTOVINSKI TOKOVI IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI				
33	Prilivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (od 34 do 37)		0	0
34	Prilivi iz osnova povećanja osnovnog kapitala	+	0	0
35	Prilivi iz osnova dugoročnih kredita	+	0	0
36	Prilivi iz osnova kratkoročnih kredita	+	0	0
37	Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	+	0	0
38	Odlivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (od 39 do 44)		0	0
39	Odlivi iz osnova otkupa vlastitih dionica i udjela	-	0	0
40	Odlivi iz osnova dugoročnih kredita	-	0	0
41	Odlivi iz osnova kratkoročnih kredita	-	0	0
42	Odlivi iz osnova finansijskog lizinga	-	0	0
43	Odlivi iz osnova isplaćenih dividenda	-	0	0
44	Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	-	0	0
45	Neto priliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (33-38)		0	0
46	Neto odliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (38-33)		0	0
47	D. UKUPNI PRILIVI GOTOVINE (18+31+45)		0	0
48	E. UKUPNI ODLIVI GOTOVINE (18+32+46)		20.956	23.672
49	F. NETO PRILIV GOTOVINE (47-48)		0	0
50	G. NETO ODLIV GOTOVINE (48-47)		20.956	23.672



51	H. Gotovina na početku izvještajnog perioda		35.570	59.242
52	I. Pozitivne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	+	0	0
53	J. Negativne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	-	0	0
54	K. Gotovina na kraju izvještajnog perioda (51+49-50+52-53)		14.614	35.570

Rukovodstvo je finansijske izvještaje odobrilo 17. 2. 2020. godine.

Direktorica
Miljana Zovko

Izveštaj o promjenama na kapitalu za period koji završava na 31. 12. 2019. godine
Naziv pravnog lica: Gradska ljekarna Mostar

VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	DIO KAPITALA KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG PRIVREDNOG DRUŠTVA						MANJINSKI INTERES	UKUPNO KAPITAL (7+8)
	Dionički kapital i udjeli u d.o.o.	Revalorizacijske rezerve	Nerealizovani dobiti/gubici	Ostale rezerve	Akumulirana neraspoređena dobit/gubitak nepokriveni	Ukupno (2+3+5±7)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Stanje na 31. 12. 2017. god.	166.914	0	0	0	(63.926)	102.988	0	102.988
2. Efekti promjena u računovodstvenim politikama	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Efekti ispravki grešaka	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Ponovo iskazano stanje na 31. 12. 2017., odnosno 1. 1. 2018. god. (1 ± 2 ± 3)	166.914	0	0	0	(63.926)	102.988	0	102.988
5. Efekti revalorizacije materijala i nematerijalnih sredstava	0	0	0	0	0	0	0	0
6. Nerealizovani dobiti/gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	0	0	0	0	0	0	0	0
7. Kursne razlike nastale prevođenjem finansijskih izvještaja u drugu valutu prezentacije	0	0	0	0	0	0	0	0
8. Neto dobit/gubitak iskazan u bilansu uspjeha	0	0	0	0	903	903	0	903
9. Neto dobiti/gubici priznati direktno u kapital	0	0	0	0	0	0	0	0
10. Objavljene dividende i drugi oblici raspodjele dobiti i pokriće gubitka	0	0	0	0	0	0	0	0
11. Emisija dioničkog kapitala i drugi oblici povećanja ili smanjenja osnovnog kapitala	0	0	0	0	0	0	0	0
12. Stanje na 31. 12. 2018. godine, odnosno 1. 1. 2019. godine (4 ± 5 ± 6 ± 7 ± 8 ± 9 -10 + 11)	166.914	0	0	0	(63.023)	103.891	0	103.891
13. Efekti promjena u računovodstvenim politikama	0	0	0	0	0	0	0	0
14. Efekti ispravki grešaka	0	0	0	0	0	0	0	0
15. Ponovo iskazano stanje na 31. 12. 2018, odnosno 1. 1. 2019. god. (12 ± 13 ± 14)	166.914	0	0	0	(63.023)	103.891	0	103.891
16. Efekti revalorizacije materijala i nematerijalnih sredstava	0	0	0	0	0	0	0	0
17. Nerealizovani dobiti/gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	0	0	0	0	0	0	0	0
18. Kursne razlike nastale prevođenjem finansijskih izvještaja u drugu valutu prezentacije	0	0	0	0	0	0	0	0
19. Neto dobit (gubitak) iskazan u bilansu uspjeha	0	0	0	0	253	253	0	253
20. Neto dobiti/gubici priznati direktno u kapitalu	0	0	0	0	0	0	0	0
21. Objavljene dividende i drugi oblici raspodjele dobiti i pokriće gubitka	0	0	0	0	0	0	0	0
22. Emisija dioničkog kapitala i drugi oblici povećanja ili smanjenja osnovnog kapitala	0	0	0	0	0	0	0	0



23. Stanje na 31. 12. 2019. god. (15±16±17±18±19±20-21+22)	166.914	0	0	0	(62.770)	104.144	0	104.144
---	---------	---	---	---	----------	---------	---	---------

Rukovodstvo je finansijske izvještaje odobrilo 17. 2. 2020. godine.

Direktorica

Miljana Zovko